

Wymagania na poszczególne oceny – historia dla klasy 3 technikum – zakres podstawowy

Temat lekcji	Zagadnienia	Wymagania na poszczególne oceny				
		Ocena dopuszczająca Uczeń:	Ocena dostateczna Uczeń:	Ocena dobra Uczeń:	Ocena bardzo dobra Uczeń:	Ocena celująca Uczeń:
Rozdział I. Świat w drugiej połowie XIX wieku						
Od wojny krymskiej do zjednoczenia Włoch	- Wojna krymska i jej następstwa - Plany zjednoczenia Włoch - Wojna z Austrią i jej skutki - Zjednoczenie Włoch	– lokalizuje w czasie wojnę krymską (1853–1856), powstanie Królestwa Włoch (1861) – identyfikuje postać Giuseppe Garibaldiego – wymienia skutki wojny krymskiej – wymienia główne etapy zjednoczenia Włoch	– stosuje pojęcia: <i>odwilż posewastopolska</i>, <i>risorgimento</i> – lokalizuje w czasie: przyłączenie Wenecji do Włoch (1866), przyłączenie Rzymu do Włoch (1870) – lokalizuje w czasie i przestrzeni wyprawę „tyśiąca czerwonych koszul” (1860) – identyfikuje postacie: Wiktora Emanuela II, Camilla Cavoura – wyjaśnia, jaką rolę w procesie zjednoczenia Włoch odegrał Piemont – opisuje proces zjednoczenia Włoch	– stosuje pojęcie <i>panslawizm</i> – lokalizuje w czasie wojnę koalicji francusko-sardyńskiej z Austrią (1859) – lokalizuje w przestrzeni etapy zjednoczenia Włoch – identyfikuje postacie: Mikołaja I, Aleksandra II – przedstawia przebieg wojny krymskiej – omawia politykę prowadzoną przez rząd Camilla Cavoura – wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Włoch można nazwać procesem oddolnym	– lokalizuje w czasie pokój w Paryżu (1856) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy pod Magentą i Solferino (1859) – wyjaśnia, dlaczego wojna krymska może być uważana za koniec porządku wiedeńskiego – porównuje koncepcje zjednoczenia Włoch proponowane przez Giuseppe Garibaldiego i Camilla Cavoura – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała Francja w procesie zjednoczenia Włoch	– ocenia, jakie znaczenie dla sytuacji politycznej w Europie miała klęska Rosji w wojnie krymskiej – ocenia rolę Camilla Cavoura i Giuseppe Garibaldiego w zjednoczeniu państwa włoskiego
Zjednoczenie Niemiec	- Wielkie czy Małe Niemcy? - Związek Północnoniemiecki - Wojna z Francją i zjednoczenie Niemiec - Komuna Paryska	– stosuje pojęcie <i>zjednoczenie „krwią i żelazem”</i> – lokalizuje w czasie ustanowienie Cesarstwa Niemieckiego (I 1871) – identyfikuje postać Ottona von Bismarcka – wyjaśnia, na czym miał polegać proces zjednoczenia Niemiec „krwią i żelazem”	– stosuje pojęcia: <i>Małe Niemcy</i>, <i>Wielkie Niemcy</i>, <i>Komuna Paryska</i> – lokalizuje w czasie: wojnę koalicji prusko-austriackiej z Danią (1864), wojnę prusko-austriacką (1866), wojnę francusko-pruską (1870) – identyfikuje postacie: Wilhelma I Hohenzollerna, Napoleona III	– lokalizuje w czasie: utworzenie Niemieckiego Związku Celnego (1834), utworzenie Związku Północnoniemieckiego (1867), powstanie Austro-Węgier (1867), Komunę Paryską (III–V 1871) – lokalizuje w przestrzeni etapy zjednoczenia Niemiec	– lokalizuje w czasie: pokój w Pradze (1866), pokój we Frankfurcie (V 1871) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Sadową (1866), oblężenie i kapitulację Sedanu (1870) – identyfikuje postacie: Louisa Adolphe’a Thiersa, Franciszka Józefa I,	– ocenia, która spośród wojen stoczonych przez Prusy była najważniejsza i najbardziej ryzykowna – ocenia politykę zjednoczeniową Ottona von Bismarcka

		– wymienia wydarzenia, które składały się na proces zjednoczenia Niemiec „krwią i żelazem”	– przedstawia przyczyny i skutki wojny Austrii z Prusami – omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny francusko-pruskiej – opisuje, jakimi metodami Otto von Bismarck zdecydował się dokonać zjednoczenia Niemiec	– przedstawia proces budowania potęgi gospodarczej i politycznej Prus w XIX w. – omawia przyczyny i skutki wojny Prus i Austrii z Danią – wyjaśnia, na czym polegała rywalizacja Austrii i Prus w procesie zjednoczenia państw niemieckich – wyjaśnia, dlaczego zjednoczenie Niemiec można nazwać procesem odgórnym	Jarosława Dąbrowskiego, Walerego Wróblewskiego – wyjaśnia, jakie znaczenie dla układu sił w Europie miało powstanie Cesarstwa Niemieckiego – wyjaśnia, na czym polegało rewolucyjne znaczenie Komuny Paryskiej – omawia różnice i podobieństwa w procesie zjednoczenia Włoch i Niemiec	
Stany Zjednoczone w XIX wieku	• Stany Zjednoczone i ich społeczeństwo • Wojna secesyjna • Skutki wojny secesyjnej • Napływ ludności do USA • Budowa potęgi USA	– lokalizuje w czasie wojnę secesyjną (1861–1865) – identyfikuje postać Abrahama Lincolna – wymienia przyczyny i skutki wojny secesyjnej – wyjaśnia, jakie znaczenie dla przebiegu wojny secesyjnej miało ogłoszenie dekretu o zniesieniu niewolnictwa	– stosuje pojęcia: <i>demonkraci, republikanie, secesja, wojna totalna</i> – lokalizuje w czasie: wybór Abrahama Lincolna na prezydenta USA (1860), zniesienie niewolnictwa w USA (1863) – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwę pod Gettysburgiem (1863) – identyfikuje postacie: Ulyssesa Granta, Roberta Lee – wyjaśnia, jaki wpływ na gospodarkę i społeczeństwo miała migracja z Europy – omawia kwestię niewolnictwa i jej wpływ na konflikt między Północą a Południem – charakteryzuje polityczne, gospodarcze i	– stosuje pojęcia: <i>izolacjonizm, abolicjonizm, taktyka spalonej ziemi</i> – lokalizuje w czasie: ogłoszenie doktryny Monroego (1823), powstanie Skonfederowanych Stanów Ameryki (1861) – lokalizuje w czasie i przestrzeni atak na Fort Sumter (1861) – identyfikuje postacie: Jamesa Monroego, Williama Shermana – przedstawia sytuację społeczną i gospodarczą w USA w pierwszej połowie XIX w. – wyjaśnia, na czym polegała polityka izolacjonizmu – przedstawia przebieg wojny secesyjnej	– lokalizuje w przestrzeni rozwój terytorialny USA w XIX w. – identyfikuje postać Jeffersona Davisa – porównuje potencjał gospodarczy, społeczny i polityczny obu stron konfliktu w wojnie secesyjnej – omawia skutki ekspansji terytorialnej Stanów Zjednoczonych – przedstawia sytuację rdzennej ludności Stanów Zjednoczonych w XIX w.	– ocenia, jakie znaczenie dla Stanów Zjednoczonych miała wojna secesyjna – ocenia, czym różniło się społeczeństwo Stanów Zjednoczonych od społeczeństw krajów europejskich – ocenia, jakie znaczenie dla Stanów Zjednoczonych miała wojna secesyjna

			społeczne skutki wojny secesyjnej			
Ekspansja kolonialna	- Kolonializm w XIX wieku - Kolonizacja Afryki - Kolonializm w Azji - Następstwa kolonializmu	– stosuje pojęcia: <i>kolonializm, imperializm</i> – wymienia przyczyny ekspansji kolonialnej – wymienia skutki ekspansji kolonialnej – wyjaśnia, dlaczego dochodziło do konfliktów kolonialnych	– stosuje pojęcia: <i>metropolia, protektorat, eksterminacja</i> – lokalizuje w czasie: I wojnę opiumową (1839–1841), początek reformy Meiji (1868) – lokalizuje w przestrzeni zasięg imperiów kolonialnych mocarstw europejskich w Afryce i Azji – omawia ekonomiczne, polityczne, militarne, społeczne i kulturowe przyczyny ekspansji kolonialnej – wyjaśnia, dlaczego Japonia w przeciwieństwie do Chin nie uległa kolonizacji – przedstawia skutki rozwoju kolonializmu w XIX w. dla mieszkańców Europy i kolonizowanych kontynentów	– stosuje pojęcia: <i>dominium, półkolonia</i> – identyfikuje postać Cecilą Rhodesa – lokalizuje w czasie powstanie tajpingów (1851–1864), powstanie sipajów (1857–1859), powstanie bokserów (1899–1901), I wojnę burską (1880–1881), II wojnę burską (1899–1902) – opisuje proces kolonizacji Afryki przez Wielką Brytanię, Niemcy i Włochy – przedstawia przykłady konfliktów kolonialnych – omawia politykę mocarstw europejskich wobec Chin	– identyfikuje postacie: Mutsuhito, Ferdinanda de Lessepsa – lokalizuje w czasie: otwarcie Japonii (1854), otwarcie Kanału Sueskiego (1869), powstanie Mahdiego (1881–1899), konferencję berlińską (1885), – omawia przykłady oporu rdzennych ludów Afryki i Azji wobec kolonizatorów – wyjaśnia, jakie znaczenie miał Kanał Sueski dla polityki kolonialnej i imperialnej w XIX w. – omawia przykłady zbrodni kolonizatorów w Afryce	– ocenia postawy kolonizatorów wobec rdzennej ludności Afryki – ocenia skutki ekspansji kolonialnej w Afryce i Azji – ocenia znaczenie XIX-wiecznego kolonializmu dla metropolii i państw kolonizowanych
Nowe ideologie i ruchy społeczne	- Demokratyzacja w Europie - Socjalizm i ruch robotniczy - Chrześcijańska demokracja i nacjonalizm - Ruch na rzecz równouprawnienia kobiet	– stosuje pojęcia: <i>demokratyzacja, antysemityzm, emancypacja</i> – lokalizuje w czasie przyznanie praw wyborczych kobietom w Polsce (1918) – wymienia nowe ideologie i ruchy społeczne, które powstały w pierwszej połowie XIX w. – wymienia postulaty ruchu emancypacyjnego kobiet	– stosuje pojęcia: <i>socjaldemokracja, chrześcijańska demokracja, nacjonalizm, anarchizm</i> – lokalizuje w czasie: przyznanie powszechnego prawa wyborczego we Francji (1848), ogłoszenie Encykliki <i>Rerum novarum</i> (1891) – identyfikuje postacie: Karola Marksa, Leona XIII – wyjaśnia, na czym polegał proces demokratyzacji	– stosuje pojęcia: <i>internacjonalizm, solidaryzm społeczny, sufrażystki, feminizm</i> – lokalizuje w czasie: powstanie I Międzynarodówki (1864), powstanie II Międzynarodówki (1889) – identyfikuje postać Eduarda Bernsteina – przedstawia okoliczności powstania ruchu robotniczego	– stosuje pojęcie <i>darwinizm społeczny</i> – lokalizuje w czasie powstanie pierwszej partii robotniczej (1869) – wyjaśnia, jaką rolę w ruchu robotniczym miała odgrywać I i II Międzynarodówka – wyjaśnia, jakie postulaty dzieliły anarchistów od socjalistów	– ocenia skutki demokratyzacji

			– przedstawia najważniejsze postulaty ideologii socjaldemokratycznej, chrześcijańskiej demokracji, nacjonalizmu i anarchizmu	– omawia podstawy ideologiczne nacjonalizmu – wskazuje przykłady działań na rzecz równouprawnienia kobiet		
Życie w epoce wielkich przemian	• Rozwój nauki • Postęp techniczny • Zmiany ludnościowe • Pozytywizm • Nowe nurty w sztuce i architekturze • Kultura staje się masowa • Aktywny wypoczynek	– stosuje pojęcia: <i>urbanizacja, pozytywizm, impresjonizm, secesja</i> – identyfikuje postacie: Charlesa Darwina, Alberta Einsteina, Marii Skłodowskiej-Curie, Thomasa Edisona, Émile’a Zoli, Honoré de Balzaca, Claude’a Moneta, Vincenta van Gogha, Pabla Picassa – wymienia wynalazki techniczne przełomu XIX i XX w. – wymienia cechy charakterystyczne pozytywizmu – wymienia cechy kultury masowej	– stosuje pojęcia: <i>darwinizm, scjentyzm, realizm, naturalizm</i> – lokalizuje w czasie: ogłoszenie teorii ewolucji Darwina (1859), wynalezienie telefonu (1876), odkrycie polonu i radu (1898) – identyfikuje postacie: Zygmunta Freuda, Dmitrija Mendelejewa, Karola Olszewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Wilhelma Roentgena, Alexandra Grahama Bella, Augusta Comte’a, Augusta Renoira – wyjaśnia, jakie skutki miał wszechstronny rozwój nauki w drugiej połowie XIX i na początku XX w. – wyjaśnia, jaki wpływ miały wynalazki na rozwój komunikacji – wyjaśnia, jaki wpływ na życie codzienne miały odkrycia naukowe drugiej połowy XIX i początków XX w. – wymienia cechy charakterystyczne scjentyzmu	– stosuje pojęcia: <i>postimpresjonizm, historyzm, symbolizm, kubizm, skauting</i> – lokalizuje w czasie: odkrycie promieni Roentgena (1895), pierwszy pokaz filmowy (1895), pierwszy lot samolotem (1903) – identyfikuje postacie: Gregora Mendla, Iwana Pawłowa, Louisa Pasteura, Roberta Kocha, Guglielma Marconiego, Carla Benza, Gottlieba Daimlera, Orvilla i Wilbura Wrightów, Henry’ego Forda, Charlesa Dickensa, Lwa Tołstoja, Fiodora Dostojewskiego, Antona Czechowa, Josepha Conrada, Gustava Klimta, Augusta i Louisa Lumière – wymienia osiągnięcia naukowe w dziedzinie nauk przyrodniczych i ścisłych – omawia wpływ przemian cywilizacyjnych na zmiany ludnościowe na przełomie XIX i XX w.	– lokalizuje w czasie: otwarcie pierwszej linii metra w Londynie (1863), opracowanie szczepionki przeciw wścieklźnie (1885), zainicjowanie ruchu skautowego (1907) – identyfikuje postacie: Maxa Plancka, Antoine’a Henriego Becquerela, Ernsta von Siemens, – opisuje, jakie były przyczyny i skutki wzrostu liczby ludności w Europie i na świecie – przedstawia, jak zmieniło się podejście XIX-wiecznego społeczeństwa do sposobów spędzania wolnego czasu przez dorosłych i młodzież	– ocenia wpływ postępu technicznego na życie codzienne – ocenia, jakie znaczenie miał wzrost popularności kultury fizycznej w XIX w.

			– wymienia nowe nurty w sztuce drugiej połowy XIX i początków XX w. – wyjaśnia, jakie zjawiska i procesy wpłynęły na rozwój kultury masowej	– przedstawia wkład Polaków w rozwój nauki na przełomie XIX i XX w. – omawia problematykę literatury pozytywistycznej – charakteryzuje sztukę i architekturę drugiej połowy XIX i początków XX w. – wyjaśnia, dlaczego impresjonizm stanowił przewrót w XIX-wiecznym malarstwie europejskim		
Rozdział II. Ziemie polskie w drugiej połowie XIX wieku						
Powstanie styczniowe	• Geneza powstania • Wybuch powstania styczniowego • Przebieg walk • Powstanie styczniowe na arenie międzynarodowej • Upadek powstania	– stosuje pojęcie <i>polskie państwo podziemne</i> – lokalizuje w czasie: wybuch powstania styczniowego i ogłoszenie manifestu Tymczasowego Rządu Narodowego (22 I 1863), objęcie władzy nad powstaniem przez Romualda Traugutta (X 1863) – identyfikuje postać Romualda Traugutta – wymienia przyczyny powstania styczniowego – wymienia wydarzenia, które miały wpływ na upadek powstania styczniowego	– stosuje pojęcia: „biali”, „czerwoni”, <i>branka</i> – lokalizuje w czasie: brankę (I 1863), wydanie aktu uwłaszczenia chłopów w Królestwie Polskim (1864), śmierć Romualda Traugutta (VIII 1864) – lokalizuje w przestrzeni tereny, które były objęte działaniami polskich partyzantów – identyfikuje postacie: Aleksandra II, Aleksandra Wielopolskiego, Ludwika Mierostawskiego, – omawia poglądy „białych” i „czerwonych” na kwestię niepodległości Polski – przedstawia okoliczności wybuchu powstania styczniowego – charakteryzuje przebieg walk powstańczych	– stosuje pojęcie <i>odwilż posewastopolska</i> – lokalizuje w czasie: manifestację na placu Zamkowym (IV 1861), powołanie Rządu Cywilnego (VI 1862), objęcie dyktatury przez M. Langiewicza (III 1863), powstanie Rządu Narodowego (V 1863) – identyfikuje postacie: Andrzeja Zamoyskiego, Leopolda Kronenberga, Jarosława Dąbrowskiego, Stefana Bobrowskiego, Mariana Langiewicza, Michała Murawjowa – wyjaśnia, co dla mieszkańców Królestwa Polskiego przyniosła odwilż posewastopolska – omawia politykę Aleksandra Wielopolskiego w Królestwie Polskim	– lokalizuje w czasie: powstanie Towarzystwa Rolniczego (1858), mianowanie Aleksandra Wielopolskiego dyrektorem Komisji Wyznań i Oświecenia Publicznego (III 1861), wprowadzenie stanu wojennego (X 1861) – identyfikuje postacie: Józefa Haukego-Bosaka, Stanisława Brzóska – wyjaśnia, co miało wpływ na odzyskanie idei niepodległościowych na przełomie lat 50. i 60. XIX w. – wyjaśnia wpływ polityki Aleksandra Wielopolskiego na radykalizację nastrojów w Królestwie Polskim – porównuje i ocenia programy „białych” i „czerwonych”	– ocenia stosunek opinii międzynarodowej do powstania styczniowego

			– przedstawia okoliczności upadku powstania styczniowego	– przedstawia sytuację w Królestwie Polskim przed wybuchem powstania styczniowego – omawia sposób organizacji i funkcjonowania polskiego państwa podziemnego – omawia rolę, jaką odegrał Romuald Traugutt w powstaniu styczniowym	– porównuje charakter walk podczas powstania listopadowego i styczniowego	
Ziemie polskie po powstaniu styczniowym	• Represje po upadku powstania • Od walki do pracy organicznej • Germanizacyjna polityka władz niemieckich • Postawy Polaków wobec germanizacji • Walka z germanizacją • Autonomia galicyjska	– stosuje pojęcia: <i>rusyfikacja, pozytywizm warszawski, praca organiczna, praca u podstaw, germanizacja</i> – lokalizuje w czasie strajk szkolny dzieci we Wrześni (1901) – wymienia represje, jakie dotknęły Polaków w różnych zaborach po powstaniu styczniowym – wymienia cechy charakterystyczne pracy organicznej i pracy u podstaw – wymienia działania Polaków, które były przykładem walki z rusyfikacją i germanizacją – wymienia instytucje życia politycznego, społecznego i kulturalnego, które były przejawem autonomii galicyjskiej	– stosuje pojęcia: <i>noc apuchtinowska, lojalizm, trójlojalizm, Kulturkampf, rugi pruskie</i> – lokalizuje w czasie: Kulturkampf (1871–1878), noc apuchtinowską (1879–1897), rugi pruskie (1885–1890) – identyfikuje postacie: Aleksandra II, Karola Marcinkowskiego, Hipolita Cegielskiego, Michała Drzymały – charakteryzuje represje władz carskich wobec Królestwa Polskiego – omawia politykę Kulturkampfu wobec Polaków w zaborze pruskim – wyjaśnia, w jaki sposób władze pruskie walczyły z polskością w sferze ekonomicznej – omawia postawy Polaków wobec rusyfikacji i germanizacji – podaje przykłady działań w zakresie pracy	– stosuje pojęcia: <i>tajne komplety, stańczycy</i> – lokalizuje w czasie: powołanie Sejmu Krajowego we Lwowie (1861), nadanie Galicji autonomii (1867), założenie Uniwersytetu Latającego (1885), uchwalenie noweli osadniczej (1904), strajk szkolny w Wielkopolsce (1906), ustawę kagańcową (1908) – identyfikuje postacie: Mieczysława Ledóchowskiego, Józefa Szujskiego, Kazimierza Badeniego, Andrzeja Zamoyskiego, Franciszka Stefczyka – omawia represje wobec uczestników powstania – wyjaśnia, w jaki sposób Polacy wyrażali postawę opozycyjną wobec polityki władz zaborczych po powstaniu styczniowym – omawia rolę, jaką odgrywały Komisja	– lokalizuje w czasie: utworzenie poznańskiego Bazaru (1841), rozpoczęcie likwidacji Kościoła unickiego (1875), powstanie Komisji Kolonizacyjnej (1886), powstanie Hakiaty (1894) – wyjaśnia, z jakiego powodu w okresie powstaniowym szczególne znaczenie zyskały idee pozytywizmu – omawia proces łagodzenia polityki władz zaborczych wobec Polaków w Galicji – wyjaśnia, dlaczego Galicję można nazywać polskim Piemontem	– ocenia postawy Polaków wobec zaborców po powstaniu styczniowym – ocenia rolę Galicji jako ostoji polskiego życia narodowego

			organicznej i pracy u podstaw we wszystkich trzech zaborach – przedstawia skutki wprowadzenia autonomii w Galicji dla polskiego życia politycznego i społeczno-kulturalnego	Kolonizacyjna i Hakata w polityce germanizacji – wyjaśnia, dlaczego walkę Polaków z germanizacją w zaborze pruskim nazywa się „najdłuższą wojną nowoczesnej Europy” – przedstawia poglądy konserwatystów krakowskich zwanych stańczykami		
Zmiany gospodarcze i społeczne na ziemiach polskich	• Rolnictwo w trzech zaborach • Rozwój przemysłu • Przemiany społeczne • Asymilacja Żydów • Emancypantki	– stosuje pojęcie <i>emancypacja</i> – lokalizuje w czasie uwłaszczenie chłopów w Galicji (1848) i Królestwie Polskim (1864) – wymienia gałęzie przemysłu rozwijające się w Królestwie Polskim w drugiej połowie XIX w. – wymienia zmiany społeczne, które zaszły na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX wieku	– stosuje pojęcie <i>asymilacja</i> – lokalizuje w czasie wynalezienia lampy naftowej (1853) – lokalizuje w przestrzeni okręgi przemysłowe w Królestwie Polskim – identyfikuje postacie: Ignacego Łukasiewicza, Elizy Orzeszkowej – przedstawia poziom rozwoju rolnictwa na ziemiach polskich pod zaborem – omawia proces rozwoju przemysłu w Królestwie Polskim – wyjaśnia, jaką rolę gospodarczą i społeczną odgrywał okręg łódzki	– stosuje pojęcia: <i>serwituty, syjoniści</i> – lokalizuje w czasie zniesienie granicy celnej między Rosją a Królestwem Polskim (1851) – identyfikuje postać Narczy Żmichowskiej – charakteryzuje przemiany w rolnictwie na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. – opisuje rozwój przemysłu w zaborze pruskim i austriackim – omawia przyczyny i skutki asymilacji Żydów – wyjaśnia, jaki wpływ na przemiany gospodarcze oraz społeczne i narodowe na polskiej wsi miało uwłaszczenie – przedstawia postulaty i działania polskich emancypantek	– stosuje pojęcia: <i>litwacy, sztetl, jidysz, Haskala</i> – lokalizuje w czasie otwarcie Kolei Warszawsko-Wiedeńskiej (1845) – porównuje rozwój rolnictwa we wszystkich trzech zaborach – charakteryzuje przemiany społeczne na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w. – opisuje położenie mniejszości żydowskiej na ziemiach polskich w drugiej połowie XIX w.	– ocenia znaczenie pracy organicznej i pracy u podstaw dla kształtowania się nowoczesnego narodu polskiego
Nowe nurty polityczne	• Ruch socjalistyczny • Ruch narodowy	– lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Partii Socjalistycznej (1892),	– stosuje pojęcie <i>solidaryzm narodowy</i>	– lokalizuje w czasie: utworzenie Ligi Polskiej (1887), powstanie	– lokalizuje w przestrzeni ośrodki wystąpień	– ocenia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich

	• Rozwój ruchu ludowego • Rewolucja 1905 roku w Rosji • Rewolucja 1905 roku na ziemiach polskich • Skutki rewolucji z lat 1905–1907	założenie Stronnictwa Narodowo-Demokratycznego (1897), powstanie Polskiego Stronnictwa Ludowego (1903) – identyfikuje postacie: Józefa Piłsudskiego, Romana Dmowskiego, Wincentego Witosa – wymienia polskie partie polityczne reprezentujące ruch socjalistyczny, ludowy i narodowy – omawia skutki rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich	– lokalizuje w czasie: działalność Wielkiego Proletariatu (1882–1885), powstanie Socjaldemokracji Królestwa Polskiego (1893), powstanie Ligi Narodowej (1893), krwawą niedzielę w Petersburgu (22 I 1905), strajki szkolne na ziemiach polskich (1905–1908) – identyfikuje postacie: Ludwika Waryńskiego, Bolesława Limanowskiego – wymienia postulaty programowe polskiego ruchu socjalistycznego, ludowego i narodowego – wyjaśnia, dlaczego doszło do wybuchu rewolucji 1905–1907 w Rosji i na ziemiach polskich	Stronnictwa Ludowego (1895), powstanie robotnicze w Łodzi (VI 1905) – identyfikuje postacie: Róży Luksemburg, Juliana Marchlewskiego, Stanisława Stojalskiego, Marii i Bolesława Wyslouchów – omawia proces budowania polskiego ruchu narodowego – omawia okoliczności powstania ruchu ludowego – przedstawia przebieg rewolucji 1905–1907 na ziemiach polskich – przedstawia cele strajków szkolnych w latach 1905–1908	robotniczych w okresie rewolucji z lat 1905–1907 – identyfikuje postać Zygmunta Miłkowskiego – porównuje cele i założenia programowe PPS i SDKPiL – omawia rozwój partii socjalistycznych, narodowych i ludowych na ziemiach polskich	
Polska kultura i nauka przełomu XIX i XX wieku	• Polski pozytywizm • Młoda Polska • Malarstwo i rzeźba przełomu XIX i XX wieku • Polska nauka pod zaborami • Polscy naukowcy na świecie	– stosuje pojęcia: <i>pozytywizm warszawski</i>, <i>Młoda Polska (modernizm)</i> – lokalizuje w czasie: pozytywizm w kulturze polskiej (1864–1890), okres Młodej Polski w kulturze polskiej (1890–1918) – identyfikuje postacie: Bolesława Prusa, Henryka Sienkiewicza, Jana Matejki, Marii Skłodowskiej-Curie – przedstawia założenia polskiego pozytywizmu	– stosuje pojęcie <i>malarstwo historyczne</i> – lokalizuje w czasie: Nagrodę Nobla z fizyki dla Marii Skłodowskiej-Curie (1903), Literacką Nagrodę Nobla dla Henryka Sienkiewicza (1905), Nagrodę Nobla z chemii dla Marii Skłodowskiej-Curie (1911) – identyfikuje postacie: Elizy Orzeszkowej, Stefana Żeromskiego, Władysława Reymonta, Stanisława Wyspiańskiego, Ignacego Jana Paderewskiego, Zygmunta Wróblewskiego, Karola	– identyfikuje postacie: Aleksandra Świętochowskiego, Marii Konopnickiej, Adama Asnyka, Kazimierza Przerwy-Tetmajera, Stanisława Witkiewicza, Jacka Malczewskiego, Heleny Modrzejewskiej – porównuje założenia polskiego pozytywizmu z ideami romantyzmu i Młodej Polski – wyjaśnia, jaką rolę odgrywała inteligencja w okresie pozytywizmu – omawia cechy charakterystyczne literatury i	– identyfikuje postacie: Jana Kasprówicza, Gabrieli Zapolskiej, Leona Wyczółkowskiego, Józefa Mehoffera, Olgi Boznańskiej, Feliksa Nowowiejskiego, Karola Szymanowskiego, Edmunda Strzeleckiego, Ernesta Malinowskiego, Bronisława Piłsudskiego – przedstawia wkład polskich naukowców w rozwój państw Ameryki Południowej i badania nad środowiskiem przyrodniczym Syberii	– ocenia wkład twórców okresu pozytywizmu i Młodej Polski w rozwój kultury narodowej – ocenia, jaką rolę w polskiej kulturze odgrywały dzieła nawiązujące do historii Rzeczypospolitej

			Olszewskiego, Ignacego Łukasiewicza – przedstawia idee Młodej Polski – omawia problematykę polskiej literatury pozytywistycznej – wymienia przykłady dzieł tworzonych „ku po-krzepieniu serc”	sztuki okresu Młodej Pol-ski – omawia dorobek pol-skich naukowców działających w drugiej połowie XIX i na początku XX w.		
Rozdział III. I wojna światowa						
Świat w przeded-niu Wielkiej Wojny	• Spory między mocarstwami europejskimi • Powstanie dwóch przeciwstawnych sojuszy • Wojna rosyjsko-japońska • „Kocioł bałkański” • Wyścig zbrojeń • Zamach w Sarajewie	– stosuje pojęcia: <i>trój-przymierze, trójporozu-mieniem (ententa)</i> – lokalizuje w czasie: za-warcie trójprzymierza (1882), powstanie en-tenty (1904), wybuch I wojny światowej (28 VII 1914) – lokalizuje w przestrzeni państwa wchodzące w skład trójprzymierza i trójporozumienia – wyjaśnia, dlaczego ukształtowały się trójprzy-mierze i trójporozumienie	– stosuje pojęcia: <i>belle époque, państwa cen-tralne, „kocioł bałkański”</i> – lokalizuje w czasie: wojnę japońsko-rosyjską (1904–1905), I wojnę bał-kańską (1912–1913), II wojnę bałkańską (1913), zamach w Sarajewie (28 VI 1914) – identyfikuje postacie: Wilhelma II, arcyksięcia Franciszka Ferdynanda Habsburga – omawia proces tworze-nia się bloków polityczno-militarnych przez I wojną światową – wymienia cele, które skłaniały mocarstwa eu-ropejskie do zawierania sojuszy – wyjaśnia, dlaczego sytu-ację na Bałkanach nazy-wano „kotłem bałkań-skim”	– stosuje pojęcie <i>pansla-wizm</i> – lokalizuje w czasie: za-wiązanie sojuszu Francji z Rosją (1892), zdobycie Port Artur przez Japonię (1905), bitwę pod Cu-szimą (1905), przyłącze-nie się Rosji do ententy (1907), aneksję Bośni i Hercegowiny przez Au-stro-Węgry (1908) – lokalizuje w przestrzeni państwa, które na skutek wojen bałkańskich uzy-skały największe zdobycze terytorialne – omawia przyczyny, przebieg i skutki wojny rosyjsko-japońskiej – wyjaśnia, na czym pole-gał wyścig zbrojeń na przełomie XIX i XX w. – przedstawia skutki wo-jen bałkańskich – omawia polityczne kon-sekwencje zamachu w Sa-rajewie	– stosuje pojęcie <i>Weltpo-litik</i> – identyfikuje postać Ga-wriło Principa – charakteryzuje między-narodowy układ sił na przełomie XIX i XX w. – wyjaśnia, jakie skutki miało prowadzenie Weltpolitik przez Niemcy – wyjaśnia, jak polityka Niemiec na przełomie XIX i XX w. wpłynęła na świa-towy układ sił – opisuje sytuację na Bał-kanach na początku XX w.	– ocenia wpływ sytuacji na Bałkanach na wybuch kon-fliktu światowego

Fronty Wielkiej Wojny	- Wybuch I wojny światowej - Nieudana wojna błyskawiczna - Wojna pozycyjna na froncie zachodnim - Front wschodni - Front bałkański i włoski	– stosuje pojęcie <i>wojna pozycyjna</i> – lokalizuje w czasie: bitwę nad Marną (IX 1914), bitwę pod Verdun (II–XII 1916), bitwę nad Sommą (VII–XI 1916) – charakteryzuje sposób prowadzenia wojny pozycyjnej – wymienia nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim	– stosuje pojęcia: <i>wojna błyskawiczna, wojna manewrowa</i> – lokalizuje w czasie: bitwę pod Tannenbergiem (VIII 1914), wystąpienia Włoch z trójpřzymierza (1915) – wyjaśnia, na czym polegał plan wojny błyskawicznej – wyjaśnia, na czym polegał tzw. efekt domina w przypadku wybuchu I wojny światowej – omawia okoliczności, w jakich załamał się niemiecki plan wojny błyskawicznej – wyjaśnia, na czym polegała wojna manewrowa	– lokalizuje w czasie: bitwę o Gallipoli (1915–1916), bitwę pod Ypres (1915), bitwę pod Gorlicami (1915) – lokalizuje w przestrzeni państwa, które uczestniczyły w wojnie po stronie państw centralnych lub ententy – identyfikuje postacie: Alfreda von Schlieffena, Ferdynanda Focha, Paula von Hindenburga – wyjaśnia, jaką rolę odgrywały nowe rodzaje broni zastosowane na froncie zachodnim – omawia przebieg działań wojennych na froncie zachodnim i wschodnim – wymienia kluczowe momenty w przebiegu działań wojennych na froncie wschodnim i zachodnim w latach 1914–1916	– lokalizuje w czasie: przystąpienie Bułgarii do wojny po stronie państw centralnych (1915), przystąpienie Rumunii do wojny po stronie ententy (1916), przystąpienie Grecji do wojny po stronie ententy (1917) – omawia zmiany w składzie trójpřzymierza i trójpřporozumienia – omawia różnice między działaniami zbrojnymi na froncie wschodnim i zachodnim – opisuje działania wojenne na froncie bałkańskim i włoskim	– ocenia, jakie skutki dla państw centralnych miało fiasko planu wojny błyskawicznej – ocenia skuteczność wojny pozycyjnej i manewrowej
Rewolucje w Rosji	- Rewolucja lutowa - Okres dwuwładzy - Rewolucja październikowa - Wojna domowa - Rosja po rewolucji	– stosuje pojęcia: <i>rewolucja lutowa, rewolucja październikowa</i> – lokalizuje w czasie: wybuch rewolucji lutowej (III 1917), wybuch rewolucji październikowej (6/7 XI 1917), proklamowanie powstania ZSRS (1922) – identyfikuje postacie: Mikołaja II, Włodzimierza Lenina – omawia skutki rewolucji październikowej	– stosuje pojęcia: <i>dwuwładza, bolszewicy, dyktatura proletariatu, Czek</i> – lokalizuje w czasie: powołanie Rządu Tymczasowego (III 1917), powołanie Rady Komisarzy Ludowych (XI 1917), podpisanie pokoju brzeskiego (3 III 1918) – identyfikuje postacie: Aleksandra Kiereńskiego, Lwa Trockiego, Feliksa Dzierżyńskiego	– stosuje pojęcie <i>tezy kwietniowe</i> – lokalizuje w czasie: abdykację Mikołaja II (III 1917), ogłoszenie tez kwietniowych (IV 1917), uchwalenie konstytucji rosyjskiej (VII 1918), egzekucję rodziny carskiej (VII 1918), wojnę domową (1919–1920) – omawia sytuację militarną, polityczną i gospodarczą w Rosji do 1917 r.	– stosuje pojęcia: <i>mien-szewicy, eserowcy, kadeci</i> – lokalizuje w czasie: rozpędzenie przez bolszewików gromadzenia Konstytucyjnego (I 1918) – identyfikuje postacie: Antona Denikina, Aleksandra Kołczaka, Piotra Wrangla – omawia i porównuje programy rosyjskich stronnictw politycznych	– ocenia metody stosowane przez bolszewików w celu umocnienia swojej władzy – omawia wpływ rewolucji rosyjskich na układ sił w Europie podczas I wojny światowej

		– wyjaśnia, dlaczego Rosja po rewolucji stała się państwem totalitarnym	– wymienia przyczyny i skutki rewolucji lutowej – charakteryzuje okres dwuwładzy w Rosji – wyjaśnia, jaką rolę odegrał Włodzimierz Lenin w czasie rewolucji rosyjskich – omawia proces budowania ZSRS	– wyjaśnia, dlaczego bolszewicy w okresie dwuwładzy cieszyli się rosnącym poparciem – opisuje przebieg rewolucji październikowej – przedstawia przyczyny wojny domowej – przedstawia metody, jakie stosowali bolszewicy w celu umocnienia swojej władzy	– wyjaśnia, co przyczyniło się do sukcesu Armii Czerwonej w wojnie domowej – wyjaśnia, co skłoniło Lenina do brutalnej rozprawy z carem i jego rodziną	
Kłęska państw centralnych	• Wojna na morzach • Przystąpienie Stanów Zjednoczonych do wojny • Sytuacja państw centralnych pod koniec wojny • Klęska sojuszników Niemiec • Kapitulacja Niemiec • Skutki Wielkiej Wojny	– stosuje pojęcie <i>nieograniczona wojna podwodna</i> – lokalizuje w czasie: przystąpienie USA do wojny (IV 1917), rozejm w Compiègne i zakończenie I wojny światowej (11 XI 1918) – identyfikuje postać Thomasa Woodrowa Wilsona – wymienia najważniejsze skutki I wojny światowej dla Europy	– lokalizuje w czasie: rozpoczęcie przez Niemcy nieograniczonej wojny podwodnej (1915), pokój brzeski (3 III 1918), rewolucję listopadową w Niemczech (XI 1918–IV 1919) – identyfikuje postać Wilhelma II – wyjaśnia okoliczności i skutki zawarcia pokoju w Brześciu – omawia skutki polityczne, gospodarcze i społeczne Wielkiej Wojny	– stosuje pojęcie <i>Mitte-leuropa</i> – lokalizuje w czasie: bitwę jutlandzką (V–VI 1916), II bitwę nad Marną (VIII 1918) – identyfikuje postacie: Ericha Ludendorffa – wyjaśnia, dlaczego Niemcy zdecydowały się na nieograniczoną wojnę podwodną – wyjaśnia, jakie skutki przyniosła nieograniczona wojna podwodna – przedstawia okoliczności przystąpienia stanów Zjednoczonych do wojny – wyjaśnia, dlaczego państwa centralne poniosły klęskę w I wojnie światowej	– lokalizuje w czasie: wysłanie depeszy Zimmermanna (I 1917), kapitulację Austro-Węgier (3 XI 1918) – omawia problemy, z jakimi zmagaly się państwa centralne po 1916 r. – omawia przebieg i skutki rewolucji listopadowej w Niemczech	– ocenia polityczne, ekonomiczne i społeczne skutki I wojny światowej
Polacy na frontach Wielkiej Wojny	• Polacy u boku Austro-Węgier • Legiony Polskie • Formacje polskie u boku Rosji	– stosuje pojęcie <i>Legiony Polskie</i> – lokalizuje w czasie: sformowanie Legionów Polskich (VIII 1914)	– stosuje pojęcie <i>kryzys przysięgowy</i> – lokalizuje w czasie: wyjazd Kompanii Kadrowej (VIII 1914), kryzys przysięgowy (VII 1917)	– stosuje pojęcie <i>Błękitna Armia</i> – lokalizuje w czasie: powstanie Polskiej Organizacji Wojskowej (X 1914),	– stosuje pojęcie <i>bajonczycy</i> – lokalizuje w czasie: powstanie Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw	– ocenia, jakie znaczenie dla Polaków mogła mieć walka w wojnie toczonej przez zaborców – ocenia, czy polskie jednostki wojskowe walczące w

	• Polacy w armiach zaborczych • Szlak bojowy Legionów Polskich • Wojsko polskie we Francji	– identyfikuje postać Józefa Piłsudskiego – wyjaśnia, jakie były zasługi Józefa Piłsudskiego dla tworzenia polskich formacji wojskowych w czasie I wojny światowej – wymienia polskie formacje wojskowe walczące w I wojnie światowej	– identyfikuje postacie: Józefa Hallera, Romana Dmowskiego, Ignacego Jana Paderewskiego – przedstawia okoliczności powstania Legionów Polskich – omawia skutki kryzysu przysięgowego	- sformowanie Błękitnej Armii (VI 1917), – lokalizuje w czasie i przestrzeni bitwy stoczone przez Legiony Polskie – omawia polityczne koncepcje niepodległościowe w Galicji i Królestwie Polskim – wyjaśnia, jaką rolę miała odegrać I Kompania Kadrowa – omawia szlak bojowy Legionów Polskich – wyjaśnia, w jakim celu powołano Polską Organizację Wojskową	- Niepodległościowych (1912), powstanie Centralnego Komitetu Narodowego (VII 1914), powstanie kompanii bajorczyków (VIII 1914), powstanie Komitetu Narodowego Polskiego (XI 1914), bitwę pod Limanową (XII 1914), powstanie Komitetu Narodowego Polskiego w Lozannie (1917) – identyfikuje postać Tadeusza Kasprzyckiego – omawia proces formowania wojska polskiego we Francji – omawia genezę Legionów Polskich	czasie I wojny światowej spełniły pokładane w nich nadzieje
Sprawa polska na arenie międzynarodowej	• Sprawa polska w 1914 roku • Państwa centralne wobec sprawy polskiej • Sprawa polska w polityce ententy • Polacy na konferencji pokojowej w Paryżu	– stosuje pojęcie <i>Akt 5 listopada</i> – lokalizuje w czasie: wydanie Aktu 5 listopada (1916), orędzie Thomasa Woodrowa Wilsona (8 I 1918), traktat wersalski (28 VI 1919) – identyfikuje postacie: Thomasa Woodrowa Wilsona, Ignacego Jana Paderewskiego, Romana Dmowskiego – wymienia postanowienia Aktu 5 listopada – wyjaśnia, dlaczego plan pokojowy prezydenta Thomasa Woodrowa Wilsona miał przełomowe	– stosuje pojęcie <i>mały traktat wersalski</i> – lokalizuje w czasie: powołanie Rady Regencyjnej (IX 1917), konferencję pokojową w Paryżu (I 1919–I 1920) – wyjaśnia, w jaki sposób władze niemieckie i austriackie realizowały obietnice zawarte w Akcie 5 listopada – przedstawia postanowienia konferencji pokojowej w Paryżu dotyczące Polski	– lokalizuje w czasie: odezwę księcia Mikołaja (VIII 1914), odezwę Mikołaja II (XII 1916), deklarację państw ententy popierającą postanie niepodległej Polski (VI 1918) – wymienia dokumenty dotyczące sprawy polskiej wydawane przez państwa centralne i państwa ententy prawne – przedstawia, jak zmieniło się stanowisko państw ententy wobec sprawy polskiej w czasie I wojny światowej	– lokalizuje w czasie: powołanie Tymczasowej Rady Stanu (I 1917), powołanie rządu Jana Kułachewskiego (XI 1917) – przedstawia stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej w momencie wybuchu wojny – omawia przemiany, jakie zachodziły w stanowisku Rosji wobec sprawy polskiej	– ocenia znaczenie Aktu 5 listopada dla narodu polskiego – ocenia rolę, jaką w propagowaniu sprawy polskiej w latach 1914–1919 odegrał Ignacy Jan Paderewski

		znaczenie dla sprawy polskiej				
Rozdział IV. Świat w okresie międzywojennym						
Świat po Wielkiej Wojnie	• Traktat wersalski • Rozpad Austro-Węgier • Traktaty z Bułgarią i Turcją • Liga Narodów • Mały traktat wersalski • Skutki I wojny światowej • Wielki kryzys • <i>New Deal</i>	– stosuje pojęcia: <i>Liga Narodów</i>, <i>Wielki Kryzys</i>, <i>New Deal</i> – lokalizuje w czasie: traktat wersalski (28 VI 1919), powstanie Ligi Narodów (I 1920), Wielki Kryzys (1929–1933) – identyfikuje postacie: Franklina Delano Roosevelta – lokalizuje w przestrzeni nowe państwa, które powstały w Europie po 1918 r. – wymienia postanowienia traktatu wersalskiego – wymienia zjawiska i procesy charakterystyczne dla Wielkiego Kryzysu	– stosuje pojęcia: <i>demilitaryzacja</i>, <i>mały traktat wersalski</i>, <i>hiperinflacja</i>, <i>„czarny czwartek”</i>, <i>nacjonalizacja</i>, <i>interwencjonizm</i> – lokalizuje w czasie: traktat w Saint-Germain z Austrią (IX 1919), traktat w Neuilly z Bułgarią (XI 1919), traktat w Trianon z Węgrami (VI 1920), traktat w Sèvres z Turcją (VIII 1920), <i>„czarny czwartek”</i> (24 X 1929), wprowadzenie planu <i>New Deal</i> (1933) – lokalizuje w przestrzeni postanowienia traktatu wersalskiego – wymienia postanowienia pokoiów z Austrią, Węgrami, Bułgarią i Turcją – charakteryzuje gospodarcze i społeczne skutki I wojny światowej – przedstawia działania podjęte przez władze USA w ramach <i>New Deal</i> w celu wyjścia z kryzysu gospodarczego	– stosuje pojęcia: <i>banka spekulacyjna</i>, <i>autarkia</i>, <i>etatyzm</i> – lokalizuje w czasie: dołączenia Niemiec do Ligi Narodów (1926), dołączenia ZSRS do Ligi Narodów (1934) – identyfikuje postać Mustafa Kemala Paszy – wyjaśnia, dlaczego doszło do przyjęcia tzw. małego traktatu wersalskiego – wyjaśnia, z jakiego powodu po I wojnie światowej pojawiło się zjawisko hiperinflacji – przedstawia, w jaki sposób doszło do Wielkiego Kryzysu w USA i rozprzestrzenienia się go na cały świat	– lokalizuje w czasie: epidemię grypy hiszpanki (1918–1920), traktat w Lozannie (VII 1923) – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do upadku sułtanatu w Turcji – omawia nowy układ sił w Europie po zakończeniu I wojny światowej – przedstawia, w jaki sposób państwa próbowały chronić swoją gospodarkę przed Wielkim Kryzysem	– ocenia skutki wprowadzenia tzw. małego traktatu wersalskiego – ocenia rolę Ligi Narodów w okresie międzywojennym – ocenia rolę keynesizmu w wychodzeniu USA i państw europejskich z Wielkiego Kryzysu – ocenia skutki Wielkiego Kryzysu
ZSRS – imperium komunistyczne	• Powstanie ZSRS • Gospodarka ZSRS • Rządy Stalina • Kult jednostki	– stosuje pojęcia: <i>Nowa Polityka Ekonomiczna</i>, <i>kult jednostki</i>	– stosuje pojęcia: <i>komunizm wojenny</i>, <i> kolektywizacja rolnictwa</i>, <i>industrializacja</i>, <i>łagier</i>	– stosuje pojęcia: <i> kolektywizm</i>, <i>Gułag</i>, <i>kołchoz</i>	– stosuje pojęcia: <i>Międzynarodówka Komunistyczna (Komintern)</i>, <i>front ludowy</i>	– ocenia politykę Józefa Stalina wobec przeciwników politycznych i własnego narodu

	• Międzynarodowa działalność Kominternu • Zbrodnie sowieckie przed II wojną światową • Rywalizacja i współpraca ZSRS i Niemiec	– lokalizuje w czasie: utworzenie ZSRS (XII 1922), pakt Ribbentrop–Mołotow (23 VIII 1939) – identyfikuje postać Józefa Stalina – omawia zasady Nowej Polityki Ekonomicznej – wyjaśnia, na czym polegał kult jednostki w ZSRS	– lokalizuje w czasie: funkcjonowanie NEP (1921–1928), traktat w Rapallo (IV 1922), przejęcie władzy przez J. Stalina (1924) – identyfikuje postać Lwa Trockiego – omawia okoliczności powstania ZSRS – wyjaśnia, na czym polegał komunizm wojenny i jakie niósł ze sobą skutki gospodarcze – wyjaśnia, w jakim celu wprowadzono kult Józefa Stalina w ZSRS – opisuje relacje sowiecko-niemieckie w okresie międzywojennym	– lokalizuje w czasie: wielką czystkę (1936–1938), Wielki Głód na Ukrainie (1932–1933), akcję polską NKWD (1937–1938) – lokalizuje w przestrzeni regiony, w których znalazły się największe skupiska łagrów – wymienia i opisuje etapy przebudowy gospodarki ZSRS – wyjaśnia, jakie cele gospodarcze przyświecały władzy sowieckiej po 1928 r. – omawia skutki kolektywizacji rolnictwa w ZSRS – wyjaśnia, na czym polegał i jak działał system łagrów w ZSRS – charakteryzuje sposób sprawowania władzy przez Józefa Stalina	– lokalizuje w czasie: powołanie Kominternu (1919) – przedstawia metody, jakimi Józef Stalin pozbywał się swoich przeciwników politycznych – przedstawia przykłady zbrodni sowieckich przed II wojną światową – wyjaśnia, dlaczego Józef Stalin zdecydował się na zbliżenie polityczne z III Rzeszą	– ocenia, jakie skutki przyniosło zrealizowanie w praktyce planu budowy państwa komunistycznego
Rozwój faszyzmu w Europie	• Narodziny włoskiego faszyzmu • Powstanie nazizmu • Przejęcie władzy przez Hitlera • Rządy Hitlera • Początki zbrodni hitlerowskich • Społeczeństwo III Rzeszy • Kryzys demokracji w Europie	– stosuje pojęcia: <i>faszizm</i>, <i>nazizm</i>, <i>Führer</i> – lokalizuje w czasie: marsz na Rzym (1922), początek rządów Adolfa Hitlera (I 1933) – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera – wymienia założenia doktryny faszyzmu i nazizmu – wyjaśnia, jaką rolę odegrali Benito Mussolini i Adolf Hitler w budowaniu	– stosuje pojęcie <i>Duce</i> – lokalizuje w czasie: początek rządów Benita Mussoliniego (1922), traktat w Locarno (1925), „noc długich noży” (1934), ustawy norymberskie (1935), „noc kryształową” (1938) – identyfikuje postać Josefa Goebbelsa – omawia działania, jakie podjął Benito Mussolini w celu utworzenia państwa	– stosuje pojęcie <i>eugenika</i> – lokalizuje w czasie: pucz monachijski (1923), pakt laterański (1929), Republikę Weimarską (1919–1933), rozpoczęcie zbrojeń przez Niemcy (1935), remilitaryzację Nadrenii (1936) – omawia proces tworzenia się faszyzmu we Włoszech	– lokalizuje w czasie: powstanie Narodowej Partii Faszystowskiej we Włoszech (1921), powstanie obozów koncentracyjnych w Niemczech (1933), podpalenie Reichstagu (II 1933) – charakteryzuje sytuację wewnętrzną i politykę zagraniczną Republiki Weimarskiej – wyjaśnia, dlaczego Adolf Hitler rozprawił się z przywódcami SA	– ocenia, które założenia ideologii nazistowskiej mogły prowadzić do zbrodniczej działalności jej zwolenników

		państwa totalitarnego we Włoszech i Niemczech	faszystowskiego we Włoszech – wyjaśnia, w jakich okolicznościach Adolf Hitler przejął władzę w Niemczech – omawia proces tworzenia niemieckiego państwa nazistowskiego – omawia metody, które stosowali naziści w celu stworzenia posłusznego sobie społeczeństwa – wymienia działania nazistów, które miały prowadzić do eksterminacji Żydów w Niemczech	– przedstawia przyczyny narodzin nazizmu w Niemczech – wymienia grupy, które zostały wykluczone ze społeczeństwa niemieckiego i przedstawia stosowane wobec nich metody represji – wyjaśnia, z czego wynikał antysemityzm nazistowski i jakie miał konsekwencje – wymienia przykłady zbrodni hitlerowskich w latach 30. XX w. – wyjaśnia, dlaczego Europa w końcu lat 20. i na początku lat 30. XX w. przeżywała kryzys demokracji	– porównuje założenia ideowe włoskiego faszizmu i niemieckiego nazizmu – wymienia działania włoskich faszystów i niemieckich nazistów, które świadczą o totalitarnym charakterze stworzonych przez nich państw	
Przemiany społeczne w okresie międzywojennym	• Demokratyzacja i emancypacja kobiet • Rozwój oświaty i nauki • Kultura masowa i mass media • Rozwój techniki • Architektura okresu międzywojennego	– stosuje pojęcia: <i>demokratyzacja, kultura masowa, społeczeństwo masowe</i> – omawia społeczne, polityczne i kulturowe skutki emancypacji kobiet – wymienia cechy kultury masowej	– stosuje pojęcia: <i>mass media, społeczeństwo konsumpcyjne, socrealizm, modernizm</i> – identyfikuje postacie: Alberta Einsteina, Alexandra Fleminga – omawia przyczyny i skutki powstania kultury masowej – wyjaśnia, na czym polegał socrealizm – omawia cechy charakterystyczne architektury okresu międzywojennego	– stosuje pojęcie <i>funkcjonalizm</i> – lokalizuje w czasie wynalezienie penicyliny (1928) – identyfikuje postacie: Maxa Plancka, Nielsa Bohra – wyjaśnia, dlaczego w okresie międzywojennym pogłębiło się zjawisko laicyzacji – charakteryzuje kierunki w rozwoju nauki i techniki w okresie międzywojennym	– stosuje pojęcie <i>Bauhaus</i> – identyfikuje postać Le Corbusiera – porównuje rozwój kultury masowej w państwach demokratycznych i totalitarnych	– ocenia skutki społeczne demokracji życia po I wojnie światowej – ocenia, które wynalazki upowszechnione w okresie międzywojennym najbardziej zmieniły życie ludzi

Świat na drodze ku nowej wojnie	• Podboje Włoch i Japonii • Militaryzacja Niemiec • Wojna domowa w Hiszpanii • Przyłączenie Austrii • Rozbiory Czechosłowacji	– stosuje pojęcia: <i>Anschluss, państwa osi</i> – lokalizuje w czasie: ukształtowanie się osi Rzym–Berlin–Tokio (1936–1937), Anschluss Austrii (III 1938), aneksję Czechosłowacji przez Niemcy (III 1939) – lokalizuje w przestrzeni zdobycze Niemiec po przejęciu władzy przez Adolfa Hitlera – identyfikuje postacie: Benita Mussoliniego, Adolfa Hitlera – wymienia etapy ekspansji terytorialnej nazistowskich Niemiec w latach 30. XX w.	– stosuje pojęcia: <i>Blitzkrieg, appeasement</i> – lokalizuje w czasie: wojnę domową w Hiszpanii (VII 1936–III 1939), układ monachijski (IX 1938) – identyfikuje postać Francisca Franco – wymienia działania Adolfa Hitlera zmierzające do uczynienia z Niemiec potęgi militarnej – omawia przyczyny i skutki Anschlussu Austrii – wymienia postanowienia konferencji monachijskiej – omawia losy Czechosłowacji po konferencji monachijskiej – wyjaśnia, na czym polegała polityka <i>appeasementu</i>	– stosuje pojęcie <i>pakt antykominternowski</i> – lokalizuje w czasie: podbój Mandżurii przez Japonię (1931–1932), początek niemieckich zbrojeń (1935), napaść Włoch na Etiopię (X 1935–V 1936), remilitaryzację Nadrenii (1936), napaść Japonii na Chiny (1937), zajęcia Albanii przez Włochy (1939), aneksję Kłajpedy przez Niemcy (III 1939) – identyfikuje postacie: Neville’a Chamberlaina, Édouarda Daladiera – omawia ekspansję terytorialną Japonii w Azji i jej skutki – przedstawia podboje Włoch w Afryce i Europie – charakteryzuje proces militaryzacji Niemiec – wyjaśnia, w jakich okolicznościach doszło do zwołania międzynarodowej konferencji w Monachium – przedstawia proces budowania sojuszy polityczno-militarnych przez III Rzeszę	– lokalizuje w czasie: wystąpienie Niemiec z Ligi Narodów (1933), rzeź nankińską (1937/1938), zniszczenie Guerniki (1937) – identyfikuje postacie: Hajle Sellasjego, Josefa Tiso – omawia przyczyny wojny domowej w Hiszpanii – wyjaśnia, jaki wpływ na przebieg wojny w Hiszpanii miało wsparcie niemieckie i włoskie udzielone gen. Francisco Franco – wyjaśnia, kto i dlaczego opowiedział się po stronie wojsk republikańskich w wojnie domowej w Hiszpanii – porównuje politykę podbojów Japonii, Włoch i III Rzeszy w okresie międzywojennym	– ocenia postawę państw europejskich wobec wojny domowej w Hiszpanii – ocenia skutki stosowania polityki <i>appeasementu</i> wobec Adolfa Hitlera
--	---	---	---	--	--	---